

ERL pitchronde 2023: De gele dijkcoupure en haar (verdwenen) schotbalkhuisje

Stichting Landschap Oldambt in samenwerking met Stichting Landschapsbeheer Groningen

Huidige beeld - De gele dijkcoupure in de huidige staat (Waalkens 2023)

Korte duidelijke omschrijving van het project

Volgend jaar bestaat de CC Polder 100 jaar en daar mag zeker aandacht aan besteed worden. Aan de toegangsweg naar de CC polder (ook wel Carel Coenraad polder) staat een bijzondere gele dijkcoupure, ook wel Gele Diekgat genoemd. De coupure is in het landschap geplaatst om de daarachter nieuw ingepolderde landerijen te kunnen bereiken. De coupures zijn "afsluitbaar" gemaakt. Toen de voorloper van LTO Noord 150 jaar bestond bedacht Harm Evert Waalkens, voorzitter van Stichting Landschap Oldambt, dat het wel leuk zou zijn om een geschenk achter te laten voor het gebied. Vervolgens is de coupure geel zwart en wit gemaakt door een kunstenaar Piet Tuysel. Mensen weten dit dijkelement te vinden en het is een markant punt in het landschap van het Oldambt. Het is van veraf te zien.

Naast de coupures waren er nog andere bijzondere dijkelementen te vinden in het landschap. Helaas zijn veel van deze elementen verdwenen. We hebben het hier over schotbalkhuisjes. Schotbalkhuisjes werden eeuwen geleden gebouwd in kustgebieden om huizen en andere gebouwen te beschermen tegen overstromingen en stormvloeden. Ze werden meestal gebouwd van hout en bestonden uit een eenvoudige rechthoekige constructie met een laag dak en een enkele deur. Binnenin het huisje werden schotten opgeslagen. Deze schotten werden als er hoog water dreigde in een dijkcoupure gezet. Deze schotten hielden het water dan tegen. In 1983 tot en met 1986 werden de zeedijken in opdracht van het waterschap Fiemel langs de Dollard van de Johannes Kerkhovenspolder en van de aangrenzende Carel Coenraadopolder op deltahoogte (NAP + 9,10 meter) gebracht. De Dollarddijken werden hierdoor zó hoog dat het geen zin meer had om bij verwachtingen van hoge waterstanden de coupures nog te sluiten. De schotbalkhuisjes verloren daarmee hun functie en zijn grotendeels in verval geraakt of totaal verdwenen. Zo is ook bij de gele dijkcoupure bij de CC polder het schotbalkhuisje verdwenen. Wel is de fundering van het schotbalkhuisje nog te zien op de kruin van de dijk. Zo kun je precies zien waar het huisje in de geschiedenis heeft gestaan.

Dijkcoupures en schotbalkhuisjes herinneren ons aan de eeuwenlange strijd tegen het zeewater. Het zijn kleine pareltjes die belangrijk zijn voor het karakter van de jonge zeeleipolders van Groningen. Om het verhaal van het landschap te kunnen blijven lezen en vertellen is het belangrijk om deze elementen te behouden of te herstellen/terug te plaatsen in het landschap.

Waar wordt het geld van de pitch aan besteed

- Een origineel schotbalkhuisje terugplaatsen op de kruin van de dijk (door Landschapsbeheer Groningen).
- Rondom de locatie het aantrekkelijk maken voor voorbijgangers. Een trap naar het huisje, informatievoorziening en een rustplek.
- Een deel van het bedrag gaat naar het aandacht besteden aan het 100 jarig bestaan van de CC polder. Dit is een wens vanuit de bewoners.

Overeenkomst Erfgoed, Ruimtelijke Kwaliteit en Landschap

Het project dat ingediend wordt komen de drie onderdelen van ERL samen:

Landschap: Het project wordt uitgevoerd bij de CC polder. De CC Polder bestaat al 100 jaar, wat betekent dat het een lange geschiedenis heeft in het landschap. Het vertegenwoordigt de menselijke inspanningen om land te winnen op het water en heeft daardoor historische waarde. Naast de geschiedenis van deze plek zie je ook dat in het huidige landschap deze plek een bijzondere landschappelijke waarde heeft. De gele coupure is als landmark een opvallend kenmerk in het landschap van het Oldambt. Maar naast het verleden en de huidige tijd kunnen we dit nog sterker maken in de toekomst. Door een schotbalkhuisje terug te plaatsen is het verhaal van Groningen en haar strijd tegen en met het water weer compleet.

Ruimtelijke Kwaliteit: Mensen komen graag naar de gele dijkcoupure toe. Het is een bijzondere plek Waar mensen graag het landschap en de geschiedenis beleven. Met dit project kan de belevingswaarde en dus de ruimtelijke kwaliteit naar een hoger niveau getild worden.

Erfgoed: Dit project snijdt aan het onderwerp erfgoed om een tweetal redenen:

- Schotbalkhuisjes zijn landschapselementen die onder druk staan en in het landschap verdwijnen. Door herstel of het terugplaatsen van een schotbalkhuisje blijf je bijdragen aan het behoud van provinciaal erfgoed.
- De oude fundering van het schotbalkhuisje is nog te vinden op de dijk. Dit geeft precies aan waar het huisje in het verleden heeft gestaan.

Afstemming met stakeholders

Er is nauw contact met diverse stakeholders. Hierbij kan gedacht worden aan de initiatiefnemer (Stichting de Klerck-OC Mellema) de eigenaar onderverdeeld Munnikeveen B.V. maar ook de gemeente waar het volgende mailtje van is ontvangen:

Bij deze de bevestiging dat de gemeente Oldambt instemt met de inzending van dit initiatief bij de ERL-pitchronde. Als gemeente zijn we betrokken bij dit initiatief. We zijn voornemens om meer aandacht te besteden aan de dijkcoupures, o.a. door ze aan te wijzen als gemeentelijk monument. (Frederieke Kolthof)

Contactgegevens

Stichting Landschap Oldambt

Elzo Bruggers
Stationstraat 30
9679ED Scheemda

Harm Evert Waalkens (voorzitter)
Wiegersweg 28
9684EL Finsterwolde

He@waalkens.nl
0655890335